

Alojzij Pavel Florjančič

SREČANJE Z LUDOLFOM SAŠKIM

Ludolf Saški († 1377)

Ludolf Saški (*Ludolf von Sachen, Ludolphus de Saxonia*) se je rodil na Saškem v Nemčiji okoli leta 1300. Čisto mlad je stopil v dominikanski Red, kjer je dokončal svoj študij z naslovom magistra teologije. Leta 1340 je prestopil h kartuzijanom v Strasbourg.¹ Med leti 1343 in 1348 je bil prior v kartuziji v Koblenzu, nato pa se je kot preprost menih preselil v kartuzijo v Mainzu. Naposled se je vrnil v svojo prvotno kartuzijansko redovno hišo Strasbourg, kjer je 10. aprila 1377 umrl.

Napisal je več del, med leti 1348 in 1368 slovito knjigo »*Vita Christi*« (Kristusovo življenje), s polnim naslovom: *Vita Jesu Christi e quattuor Evangeliiis et scriptoribus orthodoxis concinnata – Življenje Jezusa Kristusa, sestavljeno na podlagi štirih evangelijev in Apostolskih del, vključujoč sentence pravovernih pisateljev od Origena, Ambroža, Avguština, papeža Gregorja Velikega do Bernarda iz Clairvauxa*. Ta knjiga je doživela izjemen uspeh. Sprva so jo prepisovali, nato so jo prvič natisnili leta 1474. Dočakala je 88 celotnih izdaj v latinskem jeziku ter prevode v več evropskih jezikov. Prva, v portugalskem jeziku tiskana knjiga iz leta 1495, je prav to Ludolfovo delo. Vpliv knjige *Vita Christi* je bilo čutiti polnih štiristo let. Močno je vplivala na duhovnost Ignacija Lojolskega in sv. Terezije Avilske. Ludolfovo premišljevanje in zrenje o pasijonu sega s pobožnostjo Srca Jezusovega vse v naš čas.

Kristusovo življenje, predvsem njegovo trpljenje, pasijon, je Ludolf dopolnil z določenimi vsebinami, ki jih ni najti v bibličnih in apokrifnih delih. Marsikatera dela upodablja joče umetnosti so se napajala iz tega dela.

Lani nam je uspelo pokukati v delavnico Kartuzijana, kar je redke privilegij, saj je njihov Red meniška skupnost eremitov, samotarjev. Živijo odmaknjeno od sveta in se še sami med seboj malo družijo, razen skupne molitve, le enkrat tedensko skupaj jedo in gredo na skupni sprehod. V samoti povezani z Bogom v branju

¹ Morda pri tem ni nepotrebno omeniti, da je papež Gregor IX. leta 1233 prav dominikance pooblastil za izvrševanje inkvizicije. Morda je prav to napotilo Ludolfa k neposvetnim kontemplativnim kartuzijanom, kjer se je lahko posvetil svojemu poslanstvu, predvsem svojem kronskem delu *Vita Christi*.

(*lectio*), premišljevanju (*meditatio*), molitvi (*oratio*) in zrenju (*contemplatio*). Letos pa smo dobili še priložnost, da pogledamo tudi v njihovo pisno produkcijo. Pri založbi Logos je namreč pred kratkim izšla knjiga *Na notranji poti k Bogu – Antologija kartuzijskih piscev*. Izvirnik je v italijanščini izšel leta 1986², leta 2008 pa še v španskem prevodu.³ V slovenski jezik je delo prevedel pleterski kartuzijan p. Stanislav Capuder, ki je pri delu upošteval izvirna besedila enaindvajsetih avtorjev, od sv. Bruna (+1101), ustanovitelja kartuzijskega Reda, do zadnjega avtorja, Jeana-Baptista Poriona (1899–1987). Obsežna knjiga na 575 straneh dobro predstavlja dejavnost in zlasti duhovnost kartuzijanov, iskanje Boga v samoti, ki je bilo tudi vodilo izbora besedil v antologiji.

Janez Hollenstein predstavi v uvodnem prispevku kartuzijsko duhovnost, vključujoč tako imenovano »Lestev menihov«; branje Svetega pisma, premišljevanje, molitev in zrenje, ki jo je napisal Guigo II., deveti prior Velike Kartuzije (1176). Opomni nas tudi, da so: *Vsa reformna gibanja 11. stol. spet naložila menihom preprosto ročno delo v duhu prvotne benediktinske zamisli »Moli in delaj« (ora et labora)*. Naj pri tem pripomnimo, da za kartuzijsko skupnosti velja, da so edini od katoliških meniških redov, ki se jim ni bilo treba nikoli reformirati (*Cartusia nunquam reformata, quia nunquam deformata*). Če bi cerkvena in svetna oblast znala umevati njihovo duhovno držo, bi nam bilo marsikaj bridkega prizaneseno, vse do danes. Antologijo zaključí Kartuzijski uvodničar z naslednjimi besedami:

Hesihastično⁴ umevanje kontemplacije (mirovanje, tiho sedenje v celici) je v tesni zvezi s kartuzijskim umevanjem stanovitnosti. Obe nasprotujeta današnji porabniški družbi, ki ji grozi nevarnost, da bi ocenjevala človeka samo po njegovi produktivnosti. Bolezen, starost in smrt postajajo v njej tabu, namesto da bi bile priložnost za uvajanje v kontemplativno razsežnost človeškega bivanja, ki daje prednost igrivo-ustvarjalnemu smislu (otročnosti) pred neposredno koristnostjo. Mogoče celo obstaja globoka povezanost med razvrednotenjem in tabuiziranjem te kontemplativne razsežnosti ter razširjenostjo raznih prisil, ki mučijo sodobnike: menedžerska bolezen, stres, nasilnost, nečloveške delovne razmere itn.

Med bogatim izborom enaindvajsetih kartuzijskih avtorjev smo postali pozorni na Ludolfa Saškega, katerega prispevki se večinoma dotikajo pasijonskih vsebin. V prvem govori o vzoru Kristusove ponižnosti kot osnovnemu pogoju za kontemplacijo. Drugi prispevek, ki se nanaša na bogoslužje, navdušeno govori o

² Un itinerario di contemplazione: antologia di autori certosini. Cinisello Balsamo (Milano): Edizioni Paoline,

³ Antología de autores cartujanos – Itinerario de contemplación – por un Cartujo, Burgos: Monte Carmelo, 2008 (Sabiduría de la Cartuja)

⁴ *Hesychia* označuje zunanje in notranje stanje počitka, molka, miru, umirjenosti in sproščenosti. Hesihastična duhovnost je v glavnem usmerjena h kontemplaciji. Glej: Ant. 2014, str. 26

psalmih, ki so Ludolfu najpopolnejše posredovanje starih pisnih duhovnih in verskih izročil, postave nraavnih načel do vizije prihodnosti. Ne smemo pozabiti, da je prav psalterij (zbirka psalmov) za Kartuzijane najpomembnejše svetopisemsko besedilo. Morda je to ena od tistih esencialnih značilnosti, ki Kartuzijane ločuje od doktrinalno bolj formiranih duhovnih skupnosti ali gibanj. Ludolf ne more zakriti sledi svojega prvega pomembnega dela, *In Psalmos ennaratio clarissima*, to so razlage oziroma komentarji k psalmom, ki jih je napisal v strassburškem obdobju med leti 1340–43. Ludolf reče naravnost: »Kristus je vsebina psalmov!« Njegovi zadnji trije prispevki v antologiji pa se dotikajo pasijonskega dela iz njegovega življenjskega dela, *Vita Christi*. Zato smo bralcem naše publikacije namenili njegove misli o velikonočni skrivnosti na antologijsko temo: *Jezus – pot, resnica in življenje*. Prispevku smo dali naslov *Passio Christi* (Kristusovo trpljenje). Ob tem smo postali pozorni še na njegov tretji prispevek iz antologije z naslovom, *Mati Vstalega*. Ta prispevek iz Logosove antologije kartuzijanskih piscev, z dovoljenjem urednika zbirke Gorazda Kocijančiča, tukaj navajamo v celoti.

VIII.4

*Ludolf Saški*⁵

MATI VSTALEGA

(6) Prvo prikazanje vstalega Gospoda materi Mariji

Medtem ko Gospa moli in tiho pretaka solze, glej, mahoma pride Gospod Jezus, odet v bleščečo belino slave in novosti svojega vstajenja; vedrega pogleda, lep, veličasten in vesel; prikaže se, ves prazniški, osamljeni in žalujoči Materi. Ona pa s solzami pade predenj in vstane ter ga od veselja objame; in vsa grenkoba žalosti se spremeni v radost. Potlej se usedeta skupaj, ona pa mu radovedno gleda v obraz in v brazgotine po vsem telesu, skrbno poizvedujoč, ali je prešla vsa muka in ali se je odmaknila od njega vsa bolečina. O, s kakšnim veseljem je napolnjena Mati, ko opazuje netrpljivega edinorojenca, ki ne bo samo zmagoval na veke, temveč bo z večno oblastjo vladal vsemu stvarstvu! Stojita torej in se vesela pogovarjata ter z užitkom in ljubeznijo praznujeta pasho. Gospod Jezus pa ji pripoveduje, na kakšen način je osvobodil svoje ljudstvo iz podzemlja in kaj je storil v teku onega tridnevja. Glej, to je zdaj vélika pasha. O tem prikazanju, glede katerega verujemo, da se je zgodilo preslavni Devici pred drugimi prikazovanji, ni nobenega poročila v evangeliju. Vendar sem ga zapisal in ga postavil pred druga zato, ker je to pobožno verovati, kakor je obširneje vsebovano v neki legendi o Gospodovem vstajenju. Saj se je spodobilo, da je pred drugimi obiskal Mater in jo razveselil s svojim vstajenjem.

⁵ Vir: Ant. 2014, Na notranji poti k Bogu – Antologija kartuzijanskih piscev, /prevod, Stanislav Capuder/, str. 291–292, Kud Logos, Ljubljana 2014

Ona ga je ljubila bolj ko drugi; ona je bila nanj navezana z večjim hrepenenjem ljubezni; ona je bolj žalovala nad njegovo smrtjo in je bolj užaloščena pričakovala njegovo vstajenje. In čeprav je to zamolčano pri evangelistih, je pa pobožno, da tako verujemo. Zdi se, da to dokazuje tudi rimska Cerkev, ki takoj na isti dan obhaja stacijonski shod pri sveti Mariji Vélíki v Rimu. S tem namiguje, da se je prvo prikazanje zgodilo blaženi Mariji.

(Vita Jesu Christi, II. del, pogl. LXX, št. 6, str. 666)

Ludolf torej pravi, da se je vstali Kristus najprej pokazal svoji materi Mariji, v to veruje in tako tudi napiše in kasneje doda, da »je to zamolčano pri evangelistih«. Omenja pa, da je to prikazovanje »obširneje vsebovano v neki legendi o Gospodovem vstajenju«, ne navede pa konkretno vira. Mogoče misli pri tem na delo svojega starejšega redovnega kolega in pesnika, Filipa Žičkega, na njegovo veliko pesnitev z 10.133 verzi o *Marijinem življenju*. Filip Žički je deloval med leti 1300 do 1350 v Kartuziji Žiče. To delo z naslovom *Kartuzijanskega brata Filipa Marijino življenje* je leta 1904 v slovenski jezik prevedel Matija Zemljič.

Kajpak obstojijo še mnogo starejši viri z omembo Kristusovega prvega vstaenskega prikazovanja Mariji. Ko smo pobrskali po starejši literaturi, smo našli na odlomek iz neznanega evangelija, ki je ohranjen v koptskem jeziku, ko se Jezus prikaže svoji Materi, Magdaleni in Marti, ki je prva to sporočila učencem.⁶ Vemo tudi, da se po efeškem koncilu (431), ko priznajo Jezusovo Mater Marijo za Bogorodico, Mater Božjo, začne njena vloga in pomen v Cerkvi krepiti, še posebej narašča opisovanje Marijinega življenja v najrazličnejših legendah. V tako imenovanem Gemalijevev evangeliju, ki ga datirajo v 5. ali 6. stoletje, je omenjena na treh mestih Marija devica, ki se ji je Jezus prvi prikazal. V Skalarjevem rokopisu⁷ iz 17. stoletja lahko preberemo celo, koliko časa sta se vstali Jezus in Mati Marija pogovarjala. To izročilo o Jezusovega prikazovanju Mariji je skratka postalo tradicionalno vse do danes.

Ko smo začeli spraševati nekatere bližnje duhovnike o tem, smo ugotovili, da se marsikateri strinjajo s tem, da se je Jezus tretji dan po svoji smrti pokazal najprej prav svoji Materi Mariji. To mi je prepričano zatrdil tudi upokojeni izseljeniški duhovnik »ata« Pavel Uršič, pogostni medžugorski romar in občudovalec

⁶ Vir: Daniel-Rops, Jezus v Svojem času, stran 603–604, Kartuzija Pleterje

⁷ Glavnino Skalarjevega rokopisa Shulla tiga Premishluuana in Exemplar od Svetiga Bonaventura predstavlja prevod nemške knjige (Schuel der Betrachtung), ki jo je Joanes Wolf, nemški reformirani frančiškan izdal leta 1633 v Insbrucku. Duhovnik Peter Skalar, je bil rojen 1658 v Spodnji Besnici pri Kranju in velja za začetnika meditativne proze pri nas.

mistikinje Marije Valtorta⁸. Starološki župnik, Alojz Snój, doktor obojnega prava prvo Jezusovo prikazanje Materi Mariji razlaga mladim pri verouku. Njegov so-trudnik pri duhovnem gibanju Fokolarov (Marijino delo) dr. Bojan Ravbar, »oče«, duhovnik, publicist, kulturni delavec in prevajalec, je prav tako zagovornik tega marijanskega izročila. Enako misli poznavalec apokrifnih besedil, mag. Janez Žakelj, duhovnik, pesnik in dramatik in zagotovo še marsikdo.

Vrnimo se k Ludolfovemu življenju in njegovemu delu, pravzaprav razmeram v času, ko je nastajalo njegovo delo *Vita Christi*. Pri tem smo si pomagali z veliko študijo Walterja Baierja, *Raziskave pasijonskih premišljevanj v Vita Christi (Kristusovem življenju) Ludolfa Saškega*⁹, ki jo imajo v Sloveniji edino kartuzijani v Pleterjah.

Za življenja Ludolfa Saškega je bila cesarska oblast v Nemčiji in Italiji po boju za investituro oslABLJENA. V Nemčiji je propadala državna cerkev. Ob zmagoviti papeški oblasti se razrašča korupcija, širi se moralna in verska ohlapnost, s tem se krni ugled zlasti visoke duhovščine in tudi družbeni vpliv Cerkve. Duhovna renesansa 12. stoletja je Nemčijo zaobšla. Kulturna in duhovna središča Clunyja, Clervauxa, katedralske šole v Parizu, Chartresu so daleč, njihove naslednice, univerze v Italiji in Franciji tudi. Kralj Filip je na primer Pariški univerzi že leta 1200 podelil privilegije. Na »Nemškem« pa se univerze ustanavljajo šele v 14. stoletju; Praga (1347), Dunaj (1365), Heidelberg (1386). Papeštvo se leta 1309 iz Rima preseli v francoski Avignon, pozneje, ko se leta 1377 papež vrne v Rim, pa pride celo do shizme Zahoda, velikega verskega razkola. To je tudi čas prvih proticerkvenih laičnih gibanj, ki zahtevajo uporabo domačega jezika namesto latinščine. Nemški mistiki začno pridigati v ljudskem jeziku in leta 1350 je Sveto pismo prevedeno v nemški jezik. Leta 1337 se začne stoletna vojna med Anglijo in Francijo, od leta 1346 do 1353 azijska »črna smrt« kuga kosi po Evropi, prav v času, ko Ludolf Saški piše svoje veliko delo. V prvi polovici 14. stoletja je bilo še vedno čutiti vpliv različnih mistikov, svetnih laičnih krščanskih redovnih skupnosti, ženskih begin in moških begardov. Samo v Kölnu je bilo leta 1350 še vedno v več kot 25. ženskih konventih kar 1250 begin. Je ta »ženski moment« kaj vplival na Ludolfovo delo? Ne vemo. Vemo pa, da imajo kartuzijani Marijo zelo v čislih in da »*Ludolf poudarja Marijino duhovno materinstvo in njeno sredništvo v prenosu milosti*,

⁸ Maria Valtorta, italijanska pisateljica, krščanska mistikinja, je med leti 1944 in 1947 napisala obsežno delo *L' Evangelo come mi e stato rivelato*, v katerem zavzema obdobje triletnega Jezusovega javnega delovanja v njem pretežni del v delu. V slovenščini je delo izšlo kot *Evangelij, kakršen mi je bil razkrit* v devetih knjigah med leti 1996 do 2006, pri Fleks Medvode

⁹ Walter Baier: *Untersuchungen zu den Passionsbetrachtungen in der Vita Christi des Ludolf von Sachsen. Ein quellenkritischer Beitrag zu Leben und Werk Ludolfs und zur Geschichte der Passionstheologie (=Analecta Carthusiana; 44). Salzburg 1977 / Raziskave pasijonskih premišljevanj v Vita Christi (Kristusovem življenju) Ludolfa Saškega. Prispevek k Ludolfovemu življenju in delu ter zgodovini pasijonske teologije na podlagi kritične obravnave virov. /*

da je odrešenje izključno Kristusovo delo, ki se mu Marija pridružuje v pasijonu kot *socia passionis* – družica v trpljenju«, kot pravi prevajalec Capuder v Ludolfovi biografiji.¹⁰ Vse navedeno moramo vzeti v obzir, za razumevanje velikega knjižnega Ludolfovega dela.

Poglejmo še malo na najvzhodnejšo evropsko Kartuzijo v tistih časih. Kartuzija Žiče je nastala med leti 1160 in 1165 in je bila najstarejši kartuzijanski samostan zunaj romanskega območja. Odigrala je veliko vlogo v verskem in kulturnem življenju Evrope, še posebej v obdobju, ko je bil tam od 1391 do 1410 sedež generalnega priorja rimske obediencie kartuzijanskega Reda. Še več, takrat je bila Žička kartuzija evropski politični center z generalnim priorjem Stefanom Maconijem, ki je s svojo prijateljico in zavetnico sv. Katarino Siensko naposled uspel združiti zahodno krščansko cerkev. Zadnji prior Žičke kartuzije je bil Antelm (Anzelm) Pintar iz Škofje Loke (1762–1782), ko je avstrijski cesar Jožef II. leta 1782 ukinil ta znameniti samostan.

Ko smo se tudi sami prebijali skozi neskončne labirinte obsežne Baierjeve knjige v treh zvezkih, ki je do podrobnosti raziskal pasijonska premišljevanja Ludolfa Saškega v *Vita Christi* (Kristusovem življenju), smo med skoraj osemsto navedenimi avtorji našli poleg že omenjenega Filipa Žičkega še enega pisca, navedenega iz naših krajev. Na treh mestih Baier namreč citira dela Karla Vladimirja Truhlarja (1912–1977), pesnika, teologa, evropskega filozofa, pedagoga.¹¹ Med drugim je Truhlar napisal *Leksikon duhovnosti*, *Doživljanje Absolutnega* v slovenskem leposlovju, dve knjigi o pokoncilski prenovi, več kot dvajset drugih knjig in preko dvesto petdeset znanstvenih razprav v več svetovnih jezikih.

Ludolfovo delo *Vita Christi* je bilo eno od temeljnih kristoloških del visokega srednjega veka, ki je bilo v rabi vse do 18. stoletja. To delo Ludolfa Saškega so zelo upoštevali in prebirali tudi kapucini. Zato so to delo imele vse teološke šole, samostani in duhovne izobraževalne in znanstvene ustanove, pravzaprav ga še imajo. Slovenci prevoda te knjige v svoj jezik nimamo. Zanimivo pa je, da ga nimajo niti

¹⁰ Cit. Ant. 2014, str. 535

¹¹ Karel Vladimir Truhlar je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani in na Papeški fakulteti Gregoriana, kjer je magistriral in doktoriral. Leta 1941 se vrnil v Ljubljano in postal semeniški spiritual in profesor dogmatike ter ascetike v Pragli (Italija). Leta 1946 je stopil v Družbo Jezusovo (jezuiti). Leta 1949 je začel predavati na Gregoriana leta 1950 pa na Teološki fakulteti v Ljubljani. Bil je med pobudniki in ustanovitelji Inštituta za duhovnost na Papeški univerzi Gregoriana, ki je začel delovati leta 1958. Veliko je pisal in svoja duhovno-teološka dela v več jezikih objavljal v knjigah in evropskih strokovnih revijah. Njegovemu delu je dal pomemben pečat drugi vatikanski cerkveni zbor. S svojimi spisi se je vključil v koncilsko prenovu tudi v Cerkvi na Slovenskem, kjer pa je zaradi svoje naprednosti in kritičnega duha doživel zavrnitve. Njegov poskus aktivnega vstopa v kulturo z interperacijo duhovnih razsežnosti – doživljanja absolutnega v slovenskem leposlovju je prav tako naletel na ovire in zavračanja. Jeseni 1976 se je resigniran umaknil v tujino, kjer je kmalu za tem umrl.

Nemci, čeprav gre pravzaprav za njihovega pisca, ki pa je po tedanji praksi vsa svoja dela napisal v latinščini. So pa prav Nemci sila pogosto prevajali posamezne dele Ludolfove knjige z naslovom »Aus Leben Christi«, zlasti njen pasijonski del, kar je močno vplivalo na upodabljanje pasijonskih podob v slikarstvu, kiparstvu, rezbarstvu in v ljudskem pasijonskem slovstvu in zagotovo tudi v pasijonskih igrah. Slednje je pomembno tudi za raziskovalce pasijonskih iger in pasijonskih procesij predvsem pri naših severnih sosedih in posledično tudi pri nas.

Pri nas hranijo Vita Christi v več izvodih v Narodni in univerzitetni knjižnici Ljubljana in verjetno še marsikje. Zanimivo pa je, da te knjige ni najti niti v Seme-niški knjižnici v Ljubljani, niti ne v knjižnici Teološke fakultete v Ljubljani. Kajpak imajo bratje Kartuzijani v svoji pleterski knjižnici Jezusovo življenje od Ludolfa, novejša izdaja, v latinščini in v francoskem prevodu. Prav starih ali celo rokopisov Vita Christi ne morejo imeti, saj se njihova knjižnica začne šele leta 1904, ko se vselijo v novo zgrajeno redovno hišo. Razen tega imajo še Ludolfovo razlago psalmov (In Psalmos enarratio clarissima). Imajo pa Ludolfovo Vita Christi tudi v kapucinskem samostanu v Škofji Loki, kjer je oče Romuald napisal loško pasijonsko procesijo, tako imenovani Škofjeloški pasijon. Loški primerek je bil natisnjen leta 1572 v Benetkah v latinskem jeziku (*Vita Iesu Christi redemptoris nostri, ex foecundissimi evangeliorum sententiis, & approbatis ab ecclesia doctoribus experta per Ludolphum de Saxonia - Hacq[ue] postrema editione summo studio a quamplurimis erroribus castigata, candor[ue] pristino restituta. - Venetiis : ex officina Dominici Guerraei, & Io. Baptistae, fratrum, 1572. - [28], 563, [1] str. ; 4°*). Torej kar obsežna knjiga večjega formata na 563. straneh. Ali je oče Romuald prebiral prav to knjigo, kar se sicer vabljivo sliši, ne vemo in niti ni pomembno. Imel je dovolj priložnosti brati to Ludolfovo delo v marsikaterem samostanu, v katerem je bival. Vemo pa, da je prav ta knjiga v času nastajanja Škofjeloškega pasijona krožila med Ljubljano, Škofjo Loko, Staro Loko in Kranjem ter pristala končno v Škofji Loki.¹² In prav tam, kjer piše Ludolf o pasijonu, Kristusovem pasijonu, je bralec, recimo loški kapucin, na več mestih na robu lista zabeležil NB (Nota bene), torej pustil opombo: *Zapomni! Vedi!* Kaj pa, če je pisava res Romualdova ali morda

¹² Prvi ročni vpis: Ex Libris Caspari Freudenschusensis/ propositi Labacensis ac Dioe. Ref. Lab. & Patriarhalis Arhidiae Carniolae pove, da je bil lastnik te knjige Gašper Freudenschus, Caspar Freudenschuss, ki je bil stolni prošt ljubljanski in arhidiacon za Gorenjsko okoli leta 1591. Drugi zapis pa pravi, da je častiti gospod (kaplan – rd, reverendi domini) Gregori Vehov(e)c knjigo podaril leta 1717 kapucinskemu samostanu v Kranju, *Loci Capucinatorum Crainburgi 1717/ Ex dono rd Gregorii Vehovez*. Oba lastnika pa sta delovala tudi v Stari Loki, Freudenschus kot župnik med leti 1594 in 1599, Vehovec pa kot kaplan (kurat) precej kasneje, vsekakor pa pred letom 1670. Knjigo je Vehovec očitno iz Stare Loke odnesel s sabo, morda v Kranj, nato pa jo tam leta 1717 podaril kranjskemu kapucinskemu samostanu. Ko je bil ta leta 1786 razpuščen, se je knjiga zopet vrnila v Loko, konkretno v kapucinski samostan, kjer je sedaj.

očeta Ferdinanda, ali katerega drugega Magistra processionis v mestu Locopolis? Pustimo še drugim, da kaj dorečejo o tem!

Da smo se lotili tega dela, gre v prvi vrsti zasluga predsedniku KUD Zgovorna tišina, g. Zvonetu Pelku, ki me je opozoril na Antologijo kartuzijanskih piscev in me nagovoril k delu. Zahvala tudi g. Gorazdu Kocijančiču, uredniku zbirke Logos, kjer so knjigo izdali in stopili v bok našemu društvu Zgovorna tišina, ki skrbi za spoznavanje zgodovine in poslanstva kartuzijskega reda ter se zavzema za ohranitev žive kartuzije. Hvala rektorju Kartuzije Pleterje, p. Frančišku, za študijsko gradivo in korekture, prof. Janezu Zupetu za prevajalsko pomoč, ga. Marti Gartner za vpogled v »njihovo« Vita Christi, dr. Metodu Benediku za pregled prispevka in moji soprogji Ani za razumevanje in pomoč.

Pri delu me je veseskozi spremljal blag spomin na pokojnega patra prokuratorja in priorja Kartuzije Pleterje, Janeza Evangelista (Karla) Drolca, ki nam je v kritičnih časih odprl njihovo porto in kamrico svojega srca ter bil razumevajoč in prizanesljiv do nas.

Za konec si zaželimo, da dobimo izpod Gorjancev še kakšno kartuzijsko knjigo, morda celo Vita Christi, Ludolfa Saškega.

Viri:

- Daniel-Rops: Jezus v svojem času, Kartuzija Pleterje, 1971
- Walter Baier: Untersuchungen zu den Passionsbetrachtungen in der Vita Christi des Ludolf von Sachsen. Ein quellenkritischer Beitrag zu Leben und Werk Ludolfs und zur Geschichte der Passionstheologie (=Analecta Carthusiana; 44). Salzburg 1977
- Ernst Robert Curtius, Evropska literatura in latinski srednji vek, Ljubljana 2002
- Adam Skalar, Skalarjev rokopis 1641, Celjska Mohorjeva družba, Celje – Ljubljana 2011
- Ant. Na notranji poti k Bogu – Antologija kartuzijanskih piscev, /prevod, Stanislav Capuder/, Kud Logos, Ljubljana 2014
- http://de.wikipedia.org/wiki/Ludolf_von_Sachsen
- <http://www.teof.uni-lj.si/?viewPage=365>



br. Janez Hollenstein, Križani, kovano železo na pločevini, 53x91cm, 1985